

ՃԱՐԱՊԱՅԻՆ

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Զուարժակի

Digitized by srujanika@gmail.com

ՀԱՐՄԱՆ

13/25 Անդեմիքեր, 1897

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղկի բաժանողագիրը է Տառեկան Պայմանները՝ ուղարկելու համար 40, Գուտու ներկու համար 50 դրամ. : Ավագանուայ Պայմանները՝ ուղարկելու համար 25, Գուտուաց համար 30 դրամ. : **Հայր ՅՈՒ Փարազ :** Ծաղկի բաժանողագրութիւնը պիտի փայ է, տառեկան բաժանողագրերը պիտի սահման 52 է վեցամսեայները 26 թիվ Ծաղկի : Պայմանների գուտուաց համար կանոնական բաժանողագրերն են Ամառները, Հաւատները և Տառեկան Պայմանները, կ. Պախու, Սույրան Համար, թիվ 14:

ՄԻԶԱՋԻԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

ԵՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Օրուան կարեւոր դէպքերու վրայ յառաջ քսն մէր
թու իքը յայտնիլու յիտուգայ իրսղութիւնը կուզնիք պար-
զել միհր բնաւանմային հասարակութեան տաջեւ :

Երկար տարիներէ ի վեր մեր իսկ խմբագրած քաղաքական տեսութիւնները, որք հետադաշտ ոկտած էին՝ բռն բառովը բաւզու համար, ուշազգրաւ դասնալ, զարմանօք կը աեսնէինք այս վերջինիներ տարիներու մէջ Եւրոպական մայր քաղաքաց երեւելի օրաթիւրժերու մէջ զայն թարգմանուած. այսպէս կոնտանի Թայմզը, Բարիկու Թամզը, Վիէննայի Նայէ Թրայէն, Պէրլինի Բախուանցյկըրը և այն եւալին, պարզապէս լնուօրինակութիւն մ' են մերինին, բազում այն է որ բառական նոյնութեամբ . . . Արգար ըլլալէ չի զարդելու համար պէտք է խոսսավանիլ թէ ասիկայ բաւական պատիւ մ'է մեզի, բայց միւս կողմանէ քանի որ ուուիկ փուսփկ մեզմէ քաղած ըլլալինին չեն յայներ, ասի պարզապէս զրաիտն գորդիւ մ'ըլլալով, այս անհանդուրժելի վիճակին վերջ տալու համար, որոշեցինք բողոքիլ ի ձեռն մեր արդոյ թզթակցաց որ ընդ ոլորտս աշխարհի . բայց ինչ կը նայիս յիշեալ պատ. խմբագրապեաները մէկ մէկ քաղաքավար պատասխանիերով եւ ազնիւ բացարութեամբք գոհահաւով շարունակեցին դարձեալ իրենց ընդորինակութիւնը, եւ այն աստիճան ծցզութեամբ որ ուշազիր զիտող մը (եթէ երբէք զանուի), որովհետեւ անսնիք շատո որ են՝ պիտի կարծէ թէ մենք անսնոյէ կ'օրինակենմք միշտ. . . հետի՞ ի մէնջ . . . քո՞ւ լիցի՞ . . . արդէն այսպիսի բանի մը հանդէպ զմելզ չքննագացնելու. (excuser ինչպէս կըսեն Գաղղ.) ամեննեւին պէտք չունիմք, վասն զի ո՞չ միայն քաջածանօթէ մեր արժանեաց աստիճանը, այլ եւ յահապէս գնահանառած ըլլալով ըստ այնին ալ արուածէ

մեզի մեծ աստվաննն... Փրկչի՝ որոյ քիչերը կար-
մանանան, առու ասոր համար է որ մեր փոյթը չէ բնաւ.
... միայն եթէ քիչ մը վիրաւորուելու հարկին մէջ զբա-
նուած ըլլալու սահմանելու վրայօք բան մը կայէն սե-
պուի, այն ալ Մեծին Բրիտանիոյ Թայմզին՝ առ մեր
թղթակիցն տուած պատասխանն է թէ «հաւը» հաւկիթէն
կեզէ, թէ չէ հաւկիթը հաւէն։ մնաք այնչափ յոռե-
աևս ըլլալով, այս խօսքին մէջը սահմանային բան մը չենք
նշմարեր, թէ եւ այս սահմանային եղանակին միթէ սա-
պնապ իւր օգուտու հանի։ այլ սակայն բանն այնպէս չէ.
Եւ հակառակ այս ուժը այսպի իրողութեան մնաք մեր
հաւաքածու մասու համար ամսեր, յուստավ որ օր մը չէ
նէ ուստա պահանջ առանց առաջմզ եւ այլք խստառվանին
նշմարութիւնը իւր առաջաւաթեան մէջ անփայել էր
ըրածու պահանջ պահանջ զիրեւ ըսինք «գրական գողու-
թիւն» կամ անմիտ այն յանցանքն է որ Տաննարաննեաց
օրէնքանը յուրաքանչափ, ու արդիլուծ է մնծապատիւ Պ. Մով-
սէս, որ՝ ըստ մ'ուլ, աւելի ազէկ բան մը ըրած պիտի
ըլլար իմէ մնտասանեաց օրէնք մ'ալ գրած ըլլար հայրին
վրայ ոմի՛ սպէրո ըսելու ։ Հացը կրանք որ Մ. Ֆե-
լիքս Ֆուրի համբարդու իմնէն օգուտ քաղերով յանդ զնած
էր բարձրանալ եւ ամբողջ Բարիզ, ինչ կրանք Ֆրանսա
տակին ու վրայ ընել, անոնքս որ իշեալ պատու արժան
նախադաշին ձեռք բերած մնծ սրդինքներն առ ոչինչ
սկսան համարուիլ հացի սղութեան յոյժ անենատեած գոյն
իրողութեան հանդէսակ ։ Շիտակիլ խօսելու համար
չէմք կմար մէկ կողմանէ ալ հացն սրդիկ' լ բարձրանալ էն
եւ ոչ իսկ մեղաղբել զայն ։ բնդհակառակն շատ բնական
կը զոննէնք որ այն ալ իրեն ինքնաճանաչութիւնը - ինք-
նուրոյն - ինքնապնութիւնը (selfish Բրիտանական բար-
րառուով) որով եւ իւր փառափիրութիւնը ունենալով փա-
փաքի իւր արժէքը բարձրացած անանալ աշխարհի առ-
ջեւ, սակայն եւ այնպէս մնահեռական տողնազի, ժամ-

կոչական խուճապի ճիշդ այս պահուս կը կարծեմք թէ ժամանակը լաւ ընտրած չէ հացը, եւ ահա ասոր համար ինքը շատ ստգատանելի է. մանաւանդ որ հացը ալիւրէն կը շինուի, եւ ալիւրը որ երկաթուզիի ճամբով թունայէն Օտէսա կերթայ Պրինափիի ճամբովիւր շրջանը ընելու համար, գարիի ալիւրին հետ իւր բազդառական առաւելութիւնը ունենալուն եւ գարիէն դարեջուր շինուելէն զատ ինչպէս յայտնի է անառնոց ալ օգտակար ըլլալով՝ անսնց համեմատական եզրը եթէ գտնամք, նաեւ չի մունալով ամեն անառուն զլուխ հաշուի դնելու, այն ատեն այս մրցումէն ցորենի ալիւրը կ'օգտակար որով առևրին գինը կիշնայ, հետեւարար գինը 5 փորաց փոխանակ յաւելում կրելու, 5 փարայ կ'ամանուայ ի մեծ ցուի հարկէ փուապաններու, հացագործերու հեայն։

Տարակոյս չիկայ որ առաջին ակնարկով անհասկնալի թունի բազմաց մեր ըսածները մանաւանդ անսնց որոնք թերուս գորով մաթեմաթիգական այս բարձր հաշուս անտեղեակ են եւ ըստ այն 5 փարայի վրագիրքը պղտիկ բան մը համարին որն որ ցուցնելու համար թէ ո՞ւր կը յանդի յիտագաց գիւրըմբաների հաշիւր կը ներկայացնեմք։

$5 \times 30 = 150$ որով բազմապատիելով տարուսն ամիսները $150 \times 12 = 1800$ յաւելեալ 31 եղող ամսոց 6 օրերը $6 \times 5 = 30 + 1800 = 1830$, եւ որպէս զի տյոպիսի յայտ կենսական (բայն բուն նշանակութեամբ) ինդրոց մը մէջ ամենածիշգ հաշիւր մ'ունենամք պարտիմք յաւելու նաև այնպիսի օրեր ալ այն ամիսներէն որք չծառոյ եմ, այո՛, այսօր ամսուն $32^{1/2}$ » ըսել հարկադրուած եմք. որով կունենամք 1890 . . . այսչափ գումար մը՝ շատ մօաւառապէս համապատասխան փրկչային թառուկանին, այսինքն 1900ի չոփի անաղին փարաներու յաւելուած ական ծախը մը բարդեալ մէկ տարուան մէջ մեր ամս ծախուց հաշուսն վրայ՝ որն որ մեծ ամսուն անուշառագէտոգոռող Ալպինի զաւոկ որը Սմիթ-Հավաի հեղինակած հառաւատար անտեսական առանք . . . ո՞չ . . . անուշեական գիտութեան (économi epolitique) հակառակ է զվարուն, ուստի իր եզրակացութիւն պէտք է ընդունի թէ հացին ամեննալը ամնն բանէ վեր, ամէն բանէ կարեւոր, ամէն բանէ անհրաժեշտ եւ ամէն բանէ ուրոխալի է. Հաս ճիշդ տեղն է գիտել տալու մեր ընթերցազաց (որոնք հացագործին սսակը խելացիութեամբ յնառջածած ըլլովով շտու փոյթ չնա ընելու այս ինդիրը) թէ՝ ամնն բառը թէ ե ով եւ թէ ե ով կը զրեմք երկու կողման ալ զոհացաւած տալու անկեղծ փափաքով, մինչեւ որ այս կարեւոր հացը լու մը ծեծուի ու զիմ կումբները ուժ փոխելով մինչեւ որ լուծուի առ այժմ առ բանաձեւը կառաջարկեմք: «Անին՝ այն օրը յորում ամէն աղնին ընթերցազ իւր ամեն պորաքը վճարէ, ո՞մմենին» (Չի կարծուի բնու որ մեր բաժանորոց համար որ եւ է ակնորմիթիւն մը ընել կուգիմք)։

Արդ այն բանաձեւը որ զրաբուիաններու եւ աշխարհարականներու թափքը արտարցառ որոշիչ հանգամանք մ'ունի, այս բանաձեւը որ իւր զրական չարժման իւրատափան վեճութեամբ կողմանէ բարձրարկուած մեծութիւն մէջ բնական առաջարկուած է միջազգային ինդանին եւ ակնորմիթիւն մը ընել կուգիմք)։

Ե. կը մեր առաջազրեալ միջազգային նիւթէն եւ միրճած եմք ոչ նուազ կարեւոր խոսքոց մէջ . . . ինչ որ է, հոգ չէ, ինչպէս պորդ աշխարհիկ լեզուաւ կըսուի քիշիկի չունիմք, գալ անգամուան թալ միայ պարզել մեր միջազգային խորձր տեսութիւնները, զոր ոյս անգամ (եւ ոչ թէ ամէն մասամբ) մեր թերթին մէջ դանուած չի տեսնելով, լինուկանաբար չի պիտի կրնան վերոյիշեալ կմասնի՝ Բարիկի՝ Պէրլինի՝ Վիեննայի՝ Հոուլմայի՝ եւ ամիգուլ . . . վիրջապէս բոլոր եւրոպիան մայր քաղաքաց թերթերը ընդորինակել ի մէնջ, եւ յոյժ լինականօրէն պիտի սախողուն զէշ ալէկ իրենցք իրենցմէ զրել։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ՄԱՂԻԿԻ

ԽՆՁ ԸՆՅԼ ՊԷՇՏՀ Է

(Կամոյի Բարերէ)

ՆՊԱՍՆԵՐԸ — 96 Յունուար 4 էն 97 Յուլիս 31, 19 ամիս քաղաքիս մէջ միսիթարեկիցին անընդհատ 387 թշուաներէ (1) գոտարհցան ահա. այրիներն որ ացդ նըպասներէ զատ ապրուատի ընաւ. միջոց չունին, Սուոջնորդաբանի գոնելն ձեռք առին, միւս կողմէն բազում սառագրութեամբ թեամբ մէջ զիրկեցին երզումի Ամերիկան միսիթարեկին յանուն Քրիստոնէութեան օգոստութիւն լինզրելով, բայց առկաւն պատասխան չ'ստացան. փոքրիներ շուկայի մէջ հանգիպելով այդ թուզթը իրմարդուղիմն, կը հարցնեն, էֆէնորի թայիննը երբ պիտի դայ. ի՞նչ ընել պէտք է կարեւորն հայթայիթելու եւ վըշտերն ամոքելու համար։

2ՄԵԽՆ — Մերձ է. զիրզացին չ'կրցու. իւր սպասած արդինքն քաղել հունձքերէն. եւ որ նոպաստի վիշտն քալ կ'ափափուէին, վերտափն հացի պէտք ունին, հագուստի պէտք ունին, այդ գետնախչտի եղկելիներն առաջնորդաբանի գոնելն որդութիւն գոնելն, միսիթարեց շուրջը չեն գեղերիք սակաւն. ինչո՞ւ սյու տարբերութիւն ընդ մէջ քաշագացուած եւ գիւղացւոյն, վաճան զի այս վերջինը իւր կարզին պէտք է սորում, վիմում ընելու համար. եւ իւր բնական զեղցիկի հազարութիւնն կարդելու զնայտացան մնալ քաղաքացւոյն հանգէտ. իսկ նոպաստամատոց մարմինն մօնեւորն հողմւ կընայ ձեռք կարկանել, ձեռք մը որ կարծ է. վաճան զի ամսական 20 ու կիմ նոպաստ մը չնչին բանէ է հազարաւոր անօթիներուն թուոյն համեմատենալով. ի՞նչ պիտի ըսենք սա պիտացիներուն, որպ միք ձեռքերը ցորեան կը պատրաստին մեզ եւ սպատ կուգուն մնէն մուսպու զայն։

ԿԱՐՈԾ ՏՂԱՅԹՆԵՐԸ — Տակառին նոյն վիճակին մէջն են, Պատրիարքաբանն այս ողորմիներուն նկատմամբ գուն բնն չըսուա:

Ոչ մի հաստատութեամբ հաստ մը չ'յաջողեցանք տալ անոնցմէ. մեր մէջ բնուա. չենք խորհիր անսնց վրայ, քաղաքի մէջ զէթ շատելու վարժարանն մէջ եւ ումանք իօշկուարի կու զերքանիի խանութները կը պատուարութիւն փոքր ի շատէ. սուկայն բաց եւ աեւս տառջնորդաբանի ստմարներն, 200 է տաւակ զպուցի յարմար տղայք կան

Ծան. (1). Ի ակքան մինչեւ 1530 անձանց գրական իւրաքանչիւրին 125 տրան հաց արուեցու 3 ամիս, նետղեալ նուաղեցու արդ մերը:

զիւղերը, որը ոչ ձմբան վարժարաններու խոկ դուստիարակութիւնը կը վայելին եւ ոչ այն հոսաղական ճմուռը (1) զոր ճոխ երկրագործներու տանտիկիններ հոսաղին համար կը պատրաստէին սովորապէս : Ատանք մուրիկներ են հողախշտի :

27 Օգոստ 1897

ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ

Գիրք մը որ, մեր մէջ, կը համար 23000 րդ օրինակի : Գիրք մը որ հրապարակին վրայ նախանձորդներ կ'ունենայ եւ կեղծերը շինելու կը թելազրէ զանոնք :

Գիրք մը որ սուզ ժամանակի մէջ նորանոր տպագրութեանց կ'արժանանայ :

Գիրք մը որ միշտ նոր, միշտ հրահանողիչ միշտ օգտակար ! ը հանդիսանայ :

Գիրք մը որ ուսանողին այնքան սիրելի կ'ըլլայ ու անոր սրախն ու մաքին կը խօսի :

Գիրք մը, վերջապէս, որ իրաւամբ կը դրաւէ հրապարակը չնորհիւ իր բազմապիսի առաւելութեանց, ապահովագիս գերազանց ու աննաման երկ մը կոչուելու արժանիթ է եւ պատիւ կը բերէ անոր յօրինովին, ինչպէս եւ այն Մեծ . Ուսուցիչներուն որ գնահատելով անոր առաւելութիւնները՝ իրենց ուսանողներուն կը յանձնարարին զայն եւ գործածել կուտան :

Այս գիրքն է Ամբատ Դաւթեանի ՓՈԽՆՁԸ

Հաւաքածոյ աշխարհաբար լեզուն :

Որ Զորբորդ անգամ ըլլալով լոյս աեւաւ խնամեալ սրբունակութեամբ եւ Պազտատիւան մաքուր ու գեղիկ տպագրութեամբ :

Այն հեղինակները որ կ'ուզեն յաջողութեան արժանանալ, փոխանակ կեղծեր շինելու, թող ջանան համեմալու թէ ինչ մեթուախ ու ինչ ուզգութեան պէտք է հետեւիլ օգտակար երկասիրութիւններ արտադրելու համար եւ թէ ինչ ջանք ու ինտեք պէտք է ընծայել գործոյն :

Լեզուի միօրինակութիւնը եւ նիւթերու շահեկանութիւնը, մանաւանդ զասագրքի համար, առաջնակարգ տառաւելութիւններ են . եւ Ամբատ Դաւթեանի հրատարակութիւնները կը վերազանցնեն այս կարգի դասագիրքերը :

Խ.

Կ. Պոլիս, 11 Սեպտ

ՄԱՆՐ ՄՈՒՆՐ

Լոնտանի մէջ փողոցները լուսաւորելու համար 560,000 անգիտական սուկի կը ծախուի տարին : Բարիզ ասարին 175000 սուկի կը վճարէ իւր փողոցներու լապտերներուն համար, եւ նիւթեօրք՝ 400000 : Բազգատելով սուկայն լապտերներուն քանակութիւնը ծախուած դրամներուն հետ, կը տեսնենք որ Լոնտան ունի 75000 փողոցի լապտերներ, Բարիզ 50000, նիւթեօրք՝ 28000 :

(1). Հալած իւղի մէջ ը դուռած եւ տան տիկնոց ձեռամբ նմասւած հաց :

Կըսուի թէ Ճարտնուկան լեզուն 60000 բառ կը պարաւնակէ եւ որուն խրաքանչւրը մասնաւոր նշանակութիւն եւ հնչում ունի : Անկարի կը այդ լեզուն կատարելապէս սովորիլ, նոյն խոկ ամեննէն ուսեալ եւ գիտուն Ճարտնուկին հազիւ 10000 բառ գիտէ :

* * *

Կերուուծ եկեղեցի մը — Քանի մը տարի առաջ հիւսիսային Ամերիկայի Մատուեէթ անունով գիւղի մը մէջ Եսոցեմացիք եկեղեցի մը շիներ են . բայց խեղծերը փայտ չփանելուուն շնութեան համար պաշենայի ուկորներ եւ փոկի մարթեր գործածեր են : Անցեալ ձմեռ, առվալլուկ շուներ բանակ մը կաղմիր եւ գացեր այդ եկեղեցին ամբողջավայր կերեր են :

Դէմ այսովէս կը պատմէ Ամերիկեան լուրջ թերթ մը ԹԵՏԻԿ

ԾԱՂԻԿԻ ՊԱՐԳԵՒՆԵՐԸ

Եկածները ճամբելու ստիպուած ենք . ինչու որ ալ զուխ չելլուիր կոր . անկարիա՞ մը կ'ըսեռ դործ չունիս նէ մինչեւ իրիկուն մտիկ ըրէ, գրաւենեալնիս քանի մը օրէ ի վեր եօլ կէչէն խանէն վար չի մնար կոր . ելլող մըտնողն անհաջուելի է

Երկընէն զատուողը, պարապ պալուողը, լրագրաց մէջ յօդուած զրովը անպակաս են . մենք առնոց խնդրուածքը կատարելապէս կատարելու համար զմեզ անկարող գանելով՝ ղրաւենիկէն ճանկիցինք ասմաց մէկ քամին յուսաղրելով :

— Ի՞նչ կուզէք :

Դատաստանական խորհուրդը առժամանակեայ կերպով կինս ինէ բամնեց :

Ես ինչ ընեմ կնիկ չունիմ, որ տամ, զուն ալ զնապերսապիր տուր գատաստանական խորհուրդին :

Փէք ալէկի ըստ եւ զրաւենեկէն զուրս ելաւ չեւլաւ, չարխայով մէկը խոշոր թուզի մը ձեռքը բոնած ներս մտաւ :

Մօնակէօ Ծաղիկ բէտակթէօր սի՞դ մի սինիզ :

— Էվիէթ, միւսիւ :

Մօնչէո մարտասոն, պիր խուսուստա զաթընըզլակէօրէպիկի մի իմ:

— Պույուրան էփէնտիմ :

Սուրբ Յակոբ մէքթէպինին եակիցմասընա տայիր պէնտ եազմքը, տէրծ իթմէնիզի բէճա իտէրիմ :

— Օ մէսէկ ձէրիսէկ Շարզիյէկ այիտ տիր :

— Մա բարատոն, սիզ ժուռնալիսթ տէյիլ մի սինիզ :

— Ժուռնալիսթ իզ ամմա, խօսքս բերանս էր, ահա պատա կին մը ներս մտաւ, եւ որքան ձայն որ ունի պուտալով ըստաւ :

— Ա.ման մէջներնէդ ո՞վ է Ծաղիկ զաղէթան զրովը :

— Ի՞նչ կոյ որ :

Մահալէնիս ալուոր աղջիկ մը կայ, առասուընէ մինչեւ իրիկուն փէնձիրէին առջեւէն չի զատուիր, թօսս զինէ պիտի հանէ, ինչ տար կառակենք կոր նէ խեր մը

Հըներ կոր, կէնծոթեանդ արեւուն սու ազջիկը Ծաղիկին մէջ անցուր որ երթայ խելքը զլուխը զայ վախիթ մի անցուներ, ինծի մի պէքիչէցներ, զերէ վրաս ծերութիւն կոյ, մնունիւրուդ հոգուն ըլլայ թէզ րրէ տղաս, սահաթ մը սուաջ զրէ տուր տուն տանիմ, թուանս կարգացնեմ, սու բաներէն ֆէրացամթ դայ:

— Խաթռն այսօր օրը չէ, Ծաղիկը շարաթ օրը պիտի ելլայ:

— Շարաթ օր մը՝, է՞ն հիմոյ խելքո կը թոցունեմ, մինչեւ շարաթ պանը պանին կ'անցնի, սաքդ պաքնիմ ասոր հանես նէ չըլլար, փարայալ չէ՞մի, նաև երաւն վարան:

— Մենք սոս խաթռնը համողելով ճամբելու վըրայ էինք, ցրուինիս ներս մատու զուրուը ուրիշ մէկը եկեր է, ձեզ կուզէ, խաթռնը ձգեցնք անոր քովը գտցինք:

— Ներեցէք զուք էք Ծաղիկի խմբաղիրը:

— Այո՛, ի՞նչ պետի ըսէիք:

— Երկու հարիւր ոսկիով տղջկան մը նշանաւեցայ, հիմոյ հայրս ելիր ազջիկը ինքը անսել կուզէ, տարիքը նմը անցուկ է, ուշիկայ կրնո՞ս զրել զաղէթային մէջ:

— Ուրիշ օր մը եկուր պատասխանը կուտամ:

— Երիտասարդը զուրս ելաւ, զրագէսներէն մին ներս մտաւ:

— Ծաղիկի տպարանը հո՞ս է:

— Հրամիկ էք:

— Ձեզի ինդիրք մը ունիմ:

— Ի բարին կատարեցի:

— Սա յօգուածս կը տեսնա՞ք, ամենայն սքանչելի կերպով շարադրուած զրութիւն մ'է, թէպէտ բաւական երկայն, բայց բոլորովին խմասալից է, ուստի կը խընդրեմ, յառաջիկայ թերթերուդ մէջ ամբողջասկո հրատարակելու չնորս ընսել բարեհաճիք:

— Այդ յօգուածը Ծաղիկին մէջ չը ուզմիր եացը թեւերը ճիշերը դուրս կը մնան:

— Բայց ուշադրութեամբ կարգացէք պայծու զրիշ մըն է:

— Ուրիմն զատ աեսրակով մը հրատարակեցէք:

— Կաղաշիմ մաս առ մաս հրատարակեցէք. կեցիր մէյը կարգամ մակի ըրեժ:

— Հաղիւ թէ մէկ երկու երեսը զատցուց երեք հոգի մէկին ներս մտան:

— Բարի ելաք:

— Հրամանոցդ իփատէ մը տի՞ անենք. չէ՞միտի, առսա:

— Շատ աղէկ:

— Եփէնաըմ մեր երեքս ալ յարգութեանդ հետ աեւստութիւն ընկերու շատ արզու ունեցանք միւնասիպ օր մը չը կրցանք զանել, խըսմէթը ա՞սօր է եղեր:

— Եյ ըսէք նայինք ի՞նչ է եղեր:

— Եփէնաիմ մենք իրեքս ալ թէ՛, ո՛ր, ո՛ր, մի ուր լրազիր չը կարգանք իսէ, քէփէրնիս կուրենք ու հիւանդ կուլինք:

— Եյ աղէ՞կ ա:

— Կեցիր բան տի ասիմ, մատակն ան է ուր. անցաներս դաղէթաճիցին մէկուն դնացինք. իրեքս ալ

կոնիփիկ վճարեցանք բաժանորդ զրուեցանք, հալ պուքի գի, գազեթան մէկ երկուք մը ձեռուընիո հասու եախն կըցրեցաւ, հարցուցանք փմնաըրեցանք միւէլիֆը չը կըտանք. իծծունականէն մեր չէրս հայրիւր իծծունը անանկու կըս գնաց. աղզին մէջը ընթերցասէր չըկա կըսն, ու կերթան, տէ էփէնաըմ էկու տէ ընթերցասէր էզիր ուր բերնիդ համը առնես հըմաէկըս մեզի համար մէկ հաս լրազիր իծծուն զուրուշի էկու, իծծուն զուրուշը մէկ լրազիրը ծախել ֆուրանսայի մէջ անցամ լսուած բան չէ. հիմա մնաք աղ սատկնիս ի՞նչ միջոցով ափ կրնանք տանել. մնաք իսէ էփէնաըմ հինգ զուրուշին ամբը կ'քաշենք կո՛ր. քուզում էփէնաըմ զուալ սոս բուզնամէկիթ միջոցու զրէ ո՛ւր, սոս արված ըստակները աբրուն ալ չը կրնան տալ իսէ, մէկ քանի թափախտէն էօսէմիշ անէ:

— Քիչ մը հրամանքդ կեցիր. նայինք սա մարդը ի՞նչ կըսէ:

— Թերթերնուգ մէջ րան մը զրել պիտի տամ, կը գրէք, ծափաք ի՞նչ էնէ վճարեմ:

— Հրամանցէք ըսէիք:

— Ա. գիւղին գտաստուն եմ, հիմու հարիւր զուրուշ ամսական անէի, անսեւատկան տագնաալ կայ ըսելով երկու հարիւրը կարեցին, երեք ամիս է ամսական շխակէ շխակ չեն իստոր, էս օլուխ չօճուխի տէր եմ ինչո՞վ ապրիս միցաւմ, պարտաւորեցայ լրազիրի միջոցու ծանուցում ընել տալ:

— Թերթերնուու մէջ ծանուցումի տեղ չը մնաց ուրիշ լրազիրի ընել տուէք:

Այս միջոցին տպարանին բեանսկիրը ներս մանալով սահաթ 12ի իէշիեր զարեւածալմ պասմանանէյի, պիր աղ տա, էյ կիսի, եարըն կէօրիշչին. ըստու ուրիշ օր մը կը տեսնուենիք ըսելով, հս ալ ասի քալեցի:

ԲԻՍՈՅՈՎ ԲԺԻՇԿ ՄԸ

Ազքատ ընտանիքի մը մէջ հիւանդ մը զըտնուելով ի՞նչ որ կընին չսառող չանար այլ ընդհակառակը օր քան զօր աւելի կը զէնայ, ուստի կը մտածեն թերացին Անզգիացի բժիշկ մը լուրել, բայց մէկ սակի վիզիթու տալու սատկ չունենալուն համար նոյն փողոցը զտնուած ուրիշ քանի աղքատ հիւանդաց տերէրուն հետ մտածելով, կը համաձայնին մէջիրնին որ այդ հիւանդներն ալ տանիրդ մէկ տուն հաւաքուելով նոյն բժիշկին ցուցնեն և վիզիթան ալ մէջիրնին բիսօ ընելով վճարեն:

Հիանեալ տառուն այդ հիւանդները նոյն տունը հաւաքուելով բժիշկին է կուգայ:

— Հանի խասաէ:

— Իշտէ պու արք տօքիթօր:

— Երկուն աղբրոր, աէօլէ պազալիմ:

— Բա մրսիր քա, թող ի՞նք կիսնա, ի՞նչիս է:

— Պիլմէժ նէրէմ աղբրազընը քէփիմ եօք աղր:

— Գաց կիւնանդ պէրի պու խոսթալիք:

— Մըսիր քա:

— Պիլմէժ:

— Նասրը պիլմէզ, պէնի նիցին չաղիբափ էոյէ իսէ :
 — Քա թող ըսէ քա, քի մարդն ալ իւաճը տա, վայ գլխուս ամէն հարցուցածին չիյտեմ կըսուփի :
 — Իքի այտան պէրի տիր :
 — Քարնին աղրիբ :
 — Էլէթ :
 — Աղնատը սէնա ումտի իւաճ վէրէծէք էյի օլուր :
 Բժիշկը բէշէթան զրելով հազին դրիչը զրպանը կը նէտէ անդիէն կնկանը մէկը :
 — Ճանըմ տօքթօր, պու պէնիմ զրդ գարսալըմ տըր պիր աղ պաքսանս, իւչ հաֆտա տըր միահսինտէ պիր աղը վար :
 — Քաց համինտա . վար :
 — Քսանը մէկ ըսէ, շիտակ մսեր :
 — Քսանը պիր . հա՝ մեղա ետղլը, եփոմի պիր համնտա :
 — Եաղիս օլմասին օթուզու կէցմիս կէօյիւքիւյօր :
 — Աման նէ՝ սէօյէբախն քա տօքթօր ճուպպէ պի-
 նի էնթարիլէր գալդարդը վազըթ սիւտտէն եէնի քէսիլ-
 մի իսի :
 — Էյ տահա պէօյիւք :
 — Քա կրողը տեսնա երե՞սը . աղջկան տարիքը .
 ի՞նչ պիտի ընէ . շիտակը ըսէնք, որ երթայ տոր անոր
 խապար տայ զանէր :
 — Էյ էվլի՞մի :
 — Քա արուններ փսիէ, ինչ պիտի ընէ կը հարցը-
 նէ, հա ըսէ քա, հա ըսէ :
 — Էվէթ էվլի :
 — Ս անա պիր ոռու վէրէծէք աքչաճ սապահ ից :
 — Բժիշկը աս ալ նայէլէ վերջը տրի կին մը կներ-
 կայանայ :

— Ճանըմ տօկտօր տփէտէրսին պէնիմ պաշըմտա
 պիր իլէթ վար իքի սէնէ տիր չէքէրիմ, պ ոչըմ պիւ-
 թիւն տօլալը . այտատ տուրամամ :

— Սէնտէ խաստա՞ :

— Էվէթ :

— Պուրափի իսպիթալեա՞մի, եօքսա հէրոփ պիրտէն
 խաստա :

— Քա մեղա, նիչին իսրիթալեա օլուն, պիզիմ
 էվին հէքիմի քաջ պիդէ կէլիփ իսի իսէ պէչ ալթը իսաւ-
 տայը պիրտէն պաղար . պիր չէ սէօլէմէզ իսի : Քա
 Բուրուլ անցած օր ոտքդ սըզը մը կար նէ նա՞սը էղալ,
 է կու մէյմը ցուցուր, ճանըմ տօքտօր չու քըզըմատա
 պիր աղ պաքսանս :

— Բժիշկը տեմնելով որ հիւանդին վերջը չը պիտի
 դայ . վիզիթան ալ չառնելով ձգել փախչիլը մէկ ըրաւ :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԶԷ

— Այս բաւը օրուան մօտան եղաւ ամենուն բերնի
 մէջը :

— Քուզում հայրիկ չարաթ զիշեր ինծի թարոն
 կը տանի՞ս. Մ . Մնակեանը ներկայացում պիտի տա եղեր :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Պարոն կարել տուած բալթօիդ սատկը ե՞րբ պիտի
 վճարես :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Ակոր աղա տղադ ե՞րբ պիտի կարգես :
 ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Նէմզուր հանրմ, հայտէ այսօր քեզի հետ առապա
 մը սրնենք Խառակէօմրիւք երթանք :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Աս զրած բանաստեղծութիւնս մէյմը կարդայ ,
 եւ տես թէ աղէ՞կէ :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Օրնած տարին անգամ մը օլսուն եկեղեցին կու-
 գայիր, մէկ ասրի էքի ժամին գուռնէն անգամ մը չես
 անցնիր կոր :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Զեստիգիր ե՞րբ պիտի տաս, զրաշտրները կըս-
 պասեն կոր :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Եփէնտի Շաղիկին բաժանորդաղինը ե՞րբ պիտի
 վճարեք :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

— Հացագործ Փիլիկ աղան ստակ ուզած ատեն
 ի՞նչ պատասխան կառնէ :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԷ

ՏԻՒՏԻԿԵ ՈՎ ԿԸ ԶԱԼԷ ԿՈՐ

Առաջները կըսէին թէ բարան տուողը տիւտիւկը կը
 չալէս մենք հիմա այնալիսի բան չենք տեսներ, կամ աշ-
 խտրիս կիրապարանքը փօխուերէ . կամ մենք սխալ կը
 տեսնենք կոր . բայց թէ որ մեր տեսութիւնը մեզ կը
 ատէ նէ. իրողութիւններն ալ չեն կրնար ստեր եւ մենք
 ըսէնք ուզողը թող համրէ . . .

Եըմնուոքէրը տիւտիւկը կը չալէ բարաները կառնէ :

Երէքէթին չոգենաւները տիւտիւկը կը չուկն բարա-
 ները կառնեն :

Թրամվայները տիւտիւկը կը չուկն բարաները կառ-
 նեն :

Չալկըճըները տիւտիւկը կը չալէն բարան կառնեն :

Իրէքմիներ բարամթիթճիները տիւտիւկը կը չալեն
 բարան կառնեն :

Վերջապէս աչքերնիս որ կողմ գարձընելու ըլլանք
 նէ կը տեսնենք որ փոխանակ բարան տուողը տիւտիւկը
 չալելուն, բարան առնողը կը չալէ կոր տիւտիւկը :

Ուստի մենք ալ յատկապէս պտղտիկ տիւտիւկ մը
 ապապեցինք մէզի համար . Առառւած իսաւեր ընէնէ
 քիչ օրէն ալ մեք պիտի սկսինք աֆւտիւկը չալել, թերեւս
 մնոր զօրութեամբը մենք ալ տիւտիւկը չալողներուն
 կարգին մէջ գոնէ տեղ մը բանած ըլլանք :

Զ ՈՒ Ա Ր Ճ Ա Լ Ի Փ

Ամուսնանալէ առաջ :

Զապէլ . — Ա՛ն , սիրունիկս , ան'ս լուսինը ի՞նչ սքանչելի է :

Լեւոն . — Ա՛ն , հոգւոյս հատորը , լուսինը քու դէմքիդ քով ի՞նչ նշանակութիւն ունի , աշխարհիս մէջ քեզմէ աւելի փայլուն արարած մը կայ արդիօք :

Ամուսնանալէ վերջ :

Զապէլ . — (պատու հանէն զուրս նայելով) . Տե՛ս լուսինը որչափ փայլուն . . .

Լեւոն . — Ե՛յ , պարապ խօսքեր մտիկ չեմ կրնար ընկել :

* * *

Տիկին Զ . — Որքան երջանիկ ես , ամուսինդ բարեկութիւն ի՞նչ ըսել է չգիտեր , գրիթէ ժամ մը եղան հագութիւն եւ ամուսինդ մէկ անդամ իսկ «հայտէ չպռնաց :

Տիկին Է . — Օհ , ամեն անդամ որ գուրս ելնելու պատրաստութիւն տեսնեմ , նախ ամուսնոյս ձեռնոցները , ծխառուփը , եւ լուցկիին տուփը կը պահեմ , եւ երբ ես հագութիւն կ'երթամ գտնել ատանք եւ միշտ ներողութիւն կը խնդրէր զիս սպասել տալուն համար :

* * *

Լուս Ծ . որ բնաւ չմիրեր ոչ Ամերիկեան եւ ոչ ալ Ամերիկացիները , վերջերա Բարիզի մէջ ասիթ կունենայ , Անգլ . դեսպանատունը արուած կոչունիքի մը ներկայ գրանուիլ . Մեղանին տակ , լուս Ծ կ քովը գմբազգաբար Ամերիկացի օրիսրդ մը կը նստի : Խոսակցութիւնը յանկարծ Ամերիկացի եւ Ամերիկացիներուն վրաց կը զառնայ . երբ լուսը շատ մը նախատական խօսքերէ վերջ կը յաւելութէ Ամերիկացիք այն աստիճան կոչու եւ անկիրթ են որ հիւրի մը պէտք եղած ընդունելութիւնը չեն ըներ , եւ որ մը սիդանի տակ տեսայ Ամերիկացիներ որք զանակով կուտէին իրենց կերակուրը եւ ապօռը կերած ատեննին : «Փըսթ , Փըսթ » ձայն կը հանէին :

Ամերիկացի օրիսրդը ալ չգիմացաւ , «Մա՛յ լուս , իերեւայ թէ Ամերիկա գացած ատեննիդ շատ խեղճ յանձնարարականներ տարերէք հետերնիդ » :

Սյոյ գիշերը այլ եւս Ամերիկացի եւ Ամերիկացոց վրայ բնաւ խօսք չեղաւ :

* * *

Ամուսնութեան հետեւեալ օրը . — Զէ , Տիգրան , քովդ թող միայ 5 մէծիտիյէն , կրնայ ըլլալ որ կորպնցնեմ :

Տարի մը վերջը . — Տիգրան քաակիդ մէջէն 5 մէծիտիյէ տոփ :

Ամուսինը . — (մահուան անկողնոյն մէջ) . Ա՛ն սիրելիս երբ ես երթա՛մ , բժիշկին աւեցած պատքերնիս ինչպէս պիտի վճարես :

Իինը . — Սիրած մի հատցուներ , եթէ դժբազութիւնը ուրիշ գյուղազութեան յաջորդէ , կրնամ բժիշկին հետ ամուսնանալ :

* * *

Եքողուէս թուէնի մը մէջ :

Առաջին կարգի քաօմբութը մանուի մէջ մէկ ճամբորդ մը միայն կայ եւ այն ալ Ամերիկացի մը :

Օղը շատ տաք է , կը նեզուի , կուզէ պատուհան մը բանալ եւ չյաջողիք . ուրիշ մը կը փորձէ դարձեալ չյաջողիք , վերջապէս երրորդ մը չորրորդ բայց պատուհանները չեն բացուիք :

Ամերիկացին յուսահատած եւ տաքէն խեղզուելու աստիճանին հասած կից մը կուտայ ապակիին որ ցրեն ցրելս կէսը ներս եւ կէսը դուրս կը թափի :

Քոնտիւքտէոոը կը հասնի . — Պարոն , պատուհանին ապակին դուք կուտիցիք :

Ամերիկացին . — Այո՛ :

— Հինգ տօլար պիտի վճորէք :

— Լաւ ; տուէք սա 10 տօլարնոց տոմսը եւ 5 տօլար ետ տուէք :

— Զունիմ :

— «Հոգ չէ» կը սէ Ամերիկացին եւ կից մ'ալ ուրիշ պատուհանի մը տալով եւ ապակին կուտիլէ վերջ տեղը կը նոտի :

ՊԵՏԻԿ

* * *

Երկու ճամբորդ հաւ մը ունէին ուտելու . Մէկը ըստ միւսին . «Բա՛րեկամ , աս հաւը մեր երկուքին չպիտի բառէ : Եկուր քնանանք , եւ ով որ լու երազ՝ մը տեսնէ , ան թող ուտէ հաւը :

Ընկերը հաւանեցաւ բայց անօթութենէ քունը չտանելով՝ ելու փառաւորապէս ճաշակեց հատը՝ միայն ուսկորները պահնելով ընկերոջը :

Առաջինը արթնցաւ եւ ըստա :

«Զարմանալի երազ մը տեսայ . հրեշտակները զիս երկինք կը տանէին :

Հաւով կշացցողը յարեց :

«Ես ալ տեսայ որ քեզ երկինք կը բարձրացնէին , եւ ինքնիրենս ըսի , ալ ան վար չիջներ , եւ . . . հաւը կերպայ :

* * *

Պառաւ մը շուտ շուտ ջուռով կը լիցնէր իր ամանները եւ կը տանէր քահանային օրնենել կուտար , ըսիլով որ կատուն գունչը գուերէ այս կամ այն ամոնին :

Վերջապէս քահանան ձանձրանալով՝ օր մը ըստապառաւին :

— Օրնա՛ծ , ինչո՞ւ ամեն անդամ կը յոգնիս եւ զիս ալ կը նեղացնես : Ա՛լ համբերութիւնս հատաւ , գնա՛ս ակատուգ հոս բեր որ տնոր գունչը օրնեմ , լմնալ երթայ :

Ն Կ Ա Ր Ն Ե Ր

Մարդուն մէկը տեսնելով որ չքաւորութեամբ իներիկ կանիծաւի ծոցի ժամացոյցը կը ծախէ եւ աքաղազ մը գներով տուն կը տանի :

Ամուսնը դուռը բացած ատեն աքաղազը տեսնելով կը հարցնէ :

Սյոյ խօրօզը ի՞նչ ախար ընես :

Կնիկ , նայեցայ որ ասհաթս երբեմն առաջ , երբեմն ետ կերթայ , ես ալ բարկանալով ծախեցի ու տեղը այս

խորօզը տոփ , տոփկա նէ տոռաջ երթալիք ունի նէ հոգ , խօսելու վախիթը հիչ չկորսնցեր , կը պատասխանէ :

* * *

Տօքթօրին մէկը անցած առառու հայելիին նայած ատեն յանկարծ տեսնալով որ լեզուն ստրսափելի կերպով բորբոքեր է . ինքնիրեն կ'ըսէ :

Ախ , սա լեզուն յաճախսորգներէս մէկուն ըլլալու էր , ինչ շուտով կը բժշկեի :

* * *

Թատրոնի մը մէջ . — Պարոն Ռուբէն սա դերաստ նուհիին ձեւերը ի՞նչպէս կը տեսնաք :

— Գէջ չէ բարեկամ , բայց աչքերը ինչո՞ւ մատու նաև ժամանակ կը գոցէ կը բանայ կար :

— Անիկա գերաստնակոն արհետա մըն է :

— Ի՞նչ բանի համար կ'ընեն :

— Այդ ալ չգիտնալու բա՞ն է :

— Ենապին վրայէն բարեւ տալը անկարելի ըլլալուն համար , բարեւն ալ աչքով կուտան :

* * *

Դառարանի մը մէջ . — Դառաստուն աշակերտին թուաւարական հարցում մը կ'ուզզէ . զանալու է անտոնկ թիւ մը որուն գումարը ամենէն աւելի բլայ :

— Միւսիւ , պարագ պաշտպաներուն գումարը :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը հինգչափի ի նիսա զումարիցաւ Ղալթիոյ Խորհրդարանը ընդ նախագահութեամբ Ա. Պատրիարք Հօր և առունազերաւթեամբ Բարձր . Յարութիւն փաշայի :

— Արմաշու փոխ վանահայր Մամբրէ վրդ . հառարած էր իւր պաշտօնէն անձնական տկարութեան պատճառու . Խոսն Ժողովը լսելով այս մասին հարի եղածն , Արմաշու Դապրելանուց փոխ վանահայր կարգեց Գեր. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեհանը ընդունելով Մամբրէ վարդու պետի համարականը :

— Ժողովը Սահմանադրութեան վերտաննութեան և Բերացի Ազգ . զերեկմանատան խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց և ինչ ինչ անօրինութիւններ ըրսու :

Ժողովը յարաբերական կարդ մը ինսդիրներով զբաղեցաւ :

— Մասիս կ'իմանոյ թէ Մուկուացի Ավանուազարց Պարոն Ճանշէֆ յուղարկած է 1500 Փրանք Ա. Պատրիարքին և 1500 Փրանք Բերացի Աղքատական իրն ի նպաստ արկածելոց :

— Արմաշու Դապրելանուց Փոխ . Վանահայր Գեր . Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեհան երեկ Ազգ . Հիւանդանոց դնոց , Ա. Յակոբաց հաստատութեան էն ուշիմ աշտկերանքներէն 20 աղայ ընտրելու , զորս իրեն հետ պիտի տանի Արմաշու Դապրելանքը :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հերքում . — Մալիւմազի մէջ կը կարգանք . — Անհիմն է այն լուր թէ հելլէն կառավարութիւնը մերժած ըլլայ միջնարգով վեց Մեծ Տէրութեանց գեոպաններան նետ հնգելով հաշտութեան նախացաւիդ պայմաններն եւ թէ Բալլիի զանիին ալ հրաժարուծ ։

Եորկիոս թոգուսորը լիսազօր պատուիրակ պիտի կարգէ գատական նախարար Մ. Դրիանզաֆիլաքոս և գնդ կրիստոնէամ հաշտութեան վերջնական գանձրբայն կնքման համար :

— Բարիգէ Սեպա . 22 թուով կը հեռագրեն թէ Երեսիումանական Փողովին մէջ Մ. Տէլեսմիա պիտի քըննապատէ նախարարութիւնը : Արդի կացութեան նոյնելով , Յունատանան զոն չէ հաշտութեան պարբաններէն :

— Ռերիշ լուրի մը նացելով , Յունատանան պիտի ընդունի հաշտութեան պայմաններն եւ միայն ելմտական հակակշամն զէմ պիտի բողոքէ :

— Աթէնքէ ուղղելով ուրիշ հեռագիր մը կըսէ թէ հաշտութեան պայմանները գրգռեր են կթնիքէ կղերիայի անդամները . Ազջամտած ժողովուրդը թէ եւ զոն է , սուկան կարգ մը անձինք բողոքու եւ գյգոհութեան ձայներ կ'բառնան :

— Վարչական Մ. Բալլի բնդէ . քննազատութեանց նշանակ եղած է : Մ. Բալլի կ'ըսէ թէ Յունատանի արզի կացութեան պատճառուու պարատ որ է ընդունիլ հաշտութեան պայմանները :

— Կրեաէ . — Անզ . միծ զբանառու մը , որ ունի 750 նուազ եւ 27 թնդանօթ , Օգոստ . 27ին Սիզիս ժամաներ է :

— Խտալացի ծովակու Քանէվարօ , որ Խտալիս զած էր , երէկ Համեա զարձեր է :

— Հոռմէ կ'հեռագրեն մէ Կրեաէի խնդրոյն բանակցութիւք այն ատեն պիտի սկսին , երբ Մեծ Տէրութեանց կ . Պոլսոյ գեսպանը ումանք , որք արձակուրդով մեկնած են , իրենց պաշտօնատեղիները գառնան :

— Հելլէն Հիւպատոսք . — Հաշտութեան կնքումէն յետո թուրքիոյ բոլոր հելլէննախորդ հիւպատոսք Աթէնքէ պիտի հաւաքուին՝ կ . Պոլսոյ զանալով հրաման ստանուլու համար : Մինչեւ որ երկուց երկրաց մէջ հիւպատոսական յարաբերութիւնք սկսին , հիւպատոսական զործակատրմեր պիտի պաշտօնավարեն հիւպատոսարանց մէջ :

— Հաշտութեան . — Նորտ Տայէ Ալկէմայնէ Զայթունի հաշտութեան նախաշտուիդ պայմանաց Փրանսերէն բնապիրն հրատարակեց : Բէշդէր Լոյտ ալ գերմաներէնը :

— Բարիգ . Զրոյց կայ թէ Գերմանիոյ կայորն Հոկտեմբերին տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Զարին հետ :

— Բարիգ . Յեղերազուրիէ կ'հեռագրեն թէ ուռու կառավարութիւնն անօրիշտալէս պիտի արգիլէ ցորենի արտածութիւնը :

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՏԱԿԸ

Լուգա բարձրահասակ եւ հումկու մէկն էր թէ տեղը կորովի կերեւէր, երբ սասամբակին դէպի իրեն վազելը տեսաւ, ոտքի ելաւ եւ զայն զրկաբաց զիմաւորելով բռաւ :

— Վայ, Նուրիճանս բարի եկար, այս քանի ատենէ ուր էիր, տէր վկայ այնչափ կարօտցեր էի որ :

— Հայր Լուգա, ըստու Պիւլպիւլ ենեւ ի հեռ, քեզնէ շնորհ մը ինգրելու եկայ . . .

— Վերջապէ՞ս . . . բայց ի՞նչ ունիս, քեզ վրդոված կը տեսնամ :

— Վրդոված չեմ հայր Լուգա, այլ յոզնած զքեզ վայրկեան մը տուաջ գանալու համար բաւական վազեցի :

— Բոէ տեսնեմ գո՞րծն ինչ է :

— Հոս չըլլար եկոյ Մաքսին քարտափն երթանք. հոն մեզ տեսնող չըլլար :

— Քարափին վրայ մեզ տեսնող չըլլա՞ր կըսի՞ս. հոն ուր միշտ յիսուն վաթուուն հոգի կը դանուի :

— Պիտի գա՞ս ըստու անհամբերութեամբ. վայրկեանէ վայրկեան ձեզ վնասուի պիտի գան :

— Զիս վնասու՞ւ պիտի գան ըսիր, միթէ զիս պիտի ձերբակալե՞ն :

— Ի սէր Ասաւուծոյ եկուր, կորուսելիք ժամանակ չիկայ :

— Շատ լաւ քարափին երթանք . . . սատանայ, գործն յուսացածէս աւելի ապահով կարեւորութիւն ուսնենալ կը թուի, ետեւէս եկոյ Նուրիճան աւելի ապահով տեսակելու համար քարափին վրայ գտնուած դէտերու տաղաւարը երթանք հոն պարապ փոքրիկ խուցեր կան :

Լուգա մտքսէն ներս մանելով յիշեալ տաղաւարը դնաց. անդ գտնուող պաշտօնեաներուն ամենքալ զինքը կը ճանչնային, ուստի յարգանօք բարեւեցին :

— Բարեկամ ըստու, ներսը պարապ խուց մը ունիք, աղատարարիս հետ տասաք վայրկեան պիտի տեսակցիմ :

— Հրամեցէք, ահաւասիկ սա զիմացի խուցը պարապ է :

Լուգա Պիւլպիւլիւն նշանակեալ խուցը մտնելով դուռը գոցեց :

— Հիմայ խօսէ տեսնամ գո՞րծն ինչ է :

— Հայր Լուգա տեղտկալ Տիմիթրօն կը ճանչնաս այնպէս չէ :

Լուգա այս անունը լսելուն ճակաին վրայ մուայլ մը իջաւ բայց Տիմիթրօյի անուան աղջած յուզումը առանց նշմարել տալու սնտարբեր կերպով պատասխանեց :

— Այս, կը ճանչնամ, էյ ինչ է եղեր այդ Տիմիթրօն :

— Իր կողմէ ալսօր մէկը պիտի գայ ձեզ աղաչելու որ նաւահանգստին մէջ գտնուած բոլոր նաւերը խուզարկելով իւր վնասըսած մէկ պատանին գտնաս իրեն զրկես :

— Փնտառած պատանին դանաւմ . . . բայց սւսկից պիտի ճանչնամ ես այդ պատանին :

— Եկոզ մարդը քեզ այն պատանին լուսանկարը պիտի տայ :

— Այն տաեն կարելի է գտնուի :

— Զը պիտի գտնուի, որովհեան պատանին նաւի մէջ չէ :

— Սիրելիդ իմ Նուրիճան, տէր վկայ ըստաներէդ բան մը չեմ հասկնար :

— Ես կուզեմ որ Տիմիթրօ այդ պատանին չը գըտնայ :

— Էն, քանի որ նաւի մէջ պահուած չէ կըսես, աղատնովապէս չը պիտի կարենայ զանալ :

— Այս, բայց այն տաեն, տրիչ տեղ պիտի վնտառէ զայն, ուստի եթէ դու ըսես թէ այս առաւօտ մեկնող նաւի մը մէջ յուսանկարին իխտանող պատանին տեսած ես, Պոլսէն մեկնած ըլլալուն բոլորովին համոզուելով, ալ զինքը վնասելէ բոլորովին պիտի զարի :

— Մոկէ զիւրին բան չիկայ. տե՞ս, յիրաւի ալ այսօր ժամել չորսին՝ Հելլենական Զանթա անուն եռակայմը Մէսինա երթալու համար մեկնեցաւ նաւահանգստէն, եւ, տես ինչ զու գաղիպութիւն, եռակայմին Գօզմա անուն նաւապեար առաւօտուն Գուրչունիու մաղտզան գալով տան եւ վեց առարեկան Պոլսիցի երիտասարդ մը իր նաւին համար նաւասաի արձանագրել տոււաւ :

— Տէր վկայ սքանչելի է ըստա Պիւլպիւլ ձեռները իրար զարնելով, այժմ հանդարտ սրտով կը մեկնիմ, կեցիր բարով հայր Լուգա :

— Խնչպէ՞ս, այսչափ շո՞ւտ կը մեկնիս, քեզի շատքաներ ունիմ ըսելիք, նախ եւ աւելջ չորս սոկի ամսականով քեզի յարմար գործ մը գտայ, բանւորներու վրայ վերատեսչութիւն մը . կը տեսնա՞ս որչափ զիւրին գործ . . .

— Շնորհակալ եմ հայր Լուգա, արտոյտ մնալ կուզեմ :

— Բայց փողոցները թափասելով ինչ կը շահիս զաւակու :

— Օրուան հացս, կուզես որ այդ պատառ մը հացը ուրիշներէ մուրամ :

— Միթէ առաջարկած գործս մուրացկանութիւն է :

— Հապա ի՞նչ է, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն բանւորներու վրայ հսկել . . . փո՞ւն, ձանձրոյթ է մարդ կը ճագի. ասկէ զատ ուրիշներու վրայ տեսակ մը լրտեսութիւն, չիտակը հայր Լուգա շնորհակալ եմ քու չորս սուկի ամսականէդ, ց' տեսութիւն, ընկերներս զիս կապասն :

— Բայց գոնէ սա մէկ ոսկին առ, կարելի է ստակի պէտք ունենաս :

(Նարունակելի)

Skr Լրագրոյս Ա. ՍԱՐԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԵՑԱՆ

(Նախկին ՊԱՐԱՍՏԱՆԻ ԽԱՆԱԴՅԱՆ)

Ա. Գալիս. Խուլըան Համամ 14.